



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triapostolatus Septemtrionis

Caesar, Philipp

Coloniæ Agrippinæ, 1642

Notæ Verbales in vitam S. Ansgarij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43650

24. Cap. 13. §. *Reuera*. Hinc translati. Ergo describit hic S. Ansgarius illa potissimum S. VVillehadi miracula, quæ post eius obitum contigerunt; & quidem illa, quæ post secundam eius translationem, ab anno Christi 860. vt cap. seq. 14. patet. Nam & quædam miracula statim post mortem eius contigisse supra. cap. 12. auditum est.

25. Cap. 14. §. *Et sicut*. Ista vox, quæ, in posteriore sui parte rarsa erat; fuerat enim, quæque; & rectè, vt textus & sensus ostendunt.

26. Cap. 15. mirac. 4. §. *Porro*. Illud, n, in perungente, aliquis radere cœperat, vt esset, perurgente; & non malè: est enim scriptoria menda.

27. Cap. 15. mirac. 4. §. *Hanc*. Illam vocem, Hanc, quidam raserat, vt esset, Hac, scilicet audita miraculorum virtute: sed minus rectè, vt ipsa loci inspectio demonstrat.

28. mirac. 11. §. *Ultra*. Vltro scriptum erat; sed debet esse ultra: Vltro enim causandi Aduerbiu[m] est, & significat quod non extraneo, sed interno principio spontaneè mouetur; Ultra verò Aduerbiu[m] est loci, & significat Porro, ex hoc loco in alium tendens, vt hic.

Nota Verbales in vitam. S. Ansgarij.

29. In descriptione Capitulorum Vitæ S. Ansgarij, cum ad numerum Capituli septimæ deuentum esset, error à scriptore in numero

commissus erat, qui pro septenario senarium repetierat, necessarioque corrigendus erat; quia in ipsa re nihil immutat, & totius macula libri fuisset.

30. In Præfatione §. *Inter*. Sentimus quid amiserimus & quid dolere debeamus: pro quod, rectè me scripsisse puto.

31. In Præfat. Vitæ S. Ansgarij est hic §. Nos itaque inter formidolosa pericula suspirantes, licet multiplicia mala tēporaliter timeamus. diuinum tamen adiutorium nobis licet indignis non defuturū credimus (Verba sunt Filiorum & Discipulorū S. Ansgarij, querelas super eius morte fundentium, ad Patres & Fratres Corbeiensēs, vnde S. Ansgarium acceperant.) Hunc §. aliquis suā manu sic correxerat: Nos itaque inter *hæc* formidolosa pericula suspirantes, licet multiplicia mala temporaliter *teneamus*, ad diuinum tamen nobis *subsidium* *recurrendum* *scimus*, & *misericordiam* eius nobis licet indignis non defuturam credimus. Quod annotare volui, si fortè hic Codex Copia sit alicuius prioris Autographi, in quo sic habeatur. Quod tamen non existimo propter plura talia, quæ diuersis manibus à Lectoribus pro suo cuiusque arbitrio sic adscripta postea sequentur. Et hic emendator videtur phrasin corrigere voluisse; quæ tamen pro temporum istorum ratione, & adhuc satis bona est: quis enim illud; diuinum nobis adiutorium non defuturum credimus;

dimus; etiamnum reprehendat? Meo igitur iudicio ipsum textum huius primi scriptoris retinendum censeo: præsertim cum ille ab annotatione hac nihil diuersum contineat. Totum n. est querela de S. Ansgarij morte: hæc sunt illa mala, quæ eos premunt, & quæ deflent; quibus addi possunt & illa, quæ ipsorum ouile destitutum pastore inuadere possent.

32. Cap. 1. in fin. Humanâ subripiente fragilitate. Aliquis in margine adscripserat, sur repente, quod commodius videtur, ego scripsi, subrepente.

33. Cap. 2. §. *Sicquid*. Vbi de Ansgario adhuc puero scriptum est: Omni postpositâ leuitate compunctionis diuinæ cœpit amore languescere: aliquis pro, compunctionis, in margine adscripserat, consolationis; sed prius illud rectius est, quia B. Mater Domini, vt est in præcedente capite, eam compunxerat potiùs, quàm consolata erat, dehortans nempe à vanitate huius mundi. Et postea cap. 4. in fin. hæc vox compunctionis expresse circa eandem materiam habetur.

34. Cap. 2. §. *Circa*. In his verbis: Circa sedentes (scilicet viginti quatuor Seniores) splendor similis arcui nubium tenebatur: aliquis illud, tenebatur, correxerat & fecerat, tendebatur. Ego existimo illud, tenebatur, retinendum esse, quia in primo textu est, & nihil incommodi habet. Etsi enim splendor ille instar iridis circa sedentes, tendi, possit

dici; commodè tamen etiam, teneri, hoc est, consistere & esse, dici potest.

35. Cap. 6. in princ. Herioldus Rex Daniæ. Quidam Arioldum, quidam Arialdum scribunt: cum hoc S. Ansgarius primùm in Daniam venit, tamquam eius moderator & sacrorum minister. Vid. Baron. ad ann. Chr. 826. num. 26. vbi plura. Io. Adolph. Cypræus in Annalibus Episcoporum Slesuicensium cap. 1. eum Haraldum vocat: à quo prima semina Christianæ Religionis, in Dania & Septentrione iacta sunt; qui tamen postea teste Saxone apostata factus est. Aliter etiam Klagus dicitur.

36. Cap. 6. §. *Qui sperans*. Prosperans, fortè legendum est, suspicans. Reliqui tamen illud, sperans: cum & Poëta dixerit; Tantum sperare dolorem, pro expectare seu timere.

37. Cap. 6. §. *Erat autem*. & cap. 7. §. *Cum itaque*. Frater Monasterij Corbeiensis, qui primus cum S. Ansgario in Daniam iuit, nomine Audbertus, in textu fere semper scribitur Authbertus, qui in recensione Capitulum supra, Audbertus scriptus erat: quæ postrema scriptio, cum melior videatur, quasi sit Audebertus, aut pronunciatione Belgica Aldeburtus, à me retenta est. Gauthbertum autem cap. 12. & seqq. ita per th semper retinui: dictum quasi Goltbarr.

38. Cap. 10. §. *Cum graui*, Rex Suediæ
qui

qui hic Bern appellatur, aliàs etiam Biornius dicitur: quod idem nomen est, iam Germanicam, iam Latinam nomenclaturam sapiens. Vid. Cyprium cap. 1. Annal. Episcop. Slesuicenf. pag. 11. Eidem ibidem Herigarius noster Hirtgerius dicitur.

39. Cap. 11. in fin. Quidam in margine adscripserat, hic: quam voculam, vt impertinentem, in textum intrudere nolui. Fortè liber cum ab hoc notatore legeretur in Thurholt fuit.

40. Cap. 17. §. *Ipsè est*. De Christo Domino, qui scemina bona sua pauperibus in eleëmofynam eroganti, domi omnia restituerat, sic scriptum est: *Ipsè est omnibus sufficiens, omnibus indiget*. Si hic in voce omnibus indiget, non est menda scriptoria, pro, *nullius indiget*; sic accipiendum videtur: ipse in persona pauperum suorum indiget; iuxta illud: *Quod, vel Quantum, εφ' ὅσον, fecistis vni de his Fratribus meis minimis, mibi fecistis*. Matth. 25. 40. Et istam beneficentiã Christus non in futuro tantum, sed in hoc etiam seculo largiter compenaturus est; quod sic promisit: *Omnis qui reliquerit domum, - - - aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit*. Matth. 19. 29. Quod exemplum viduæ Sareptanæ nobis comprobatur, quæ pugillum farinae & paullulum olei, de quo ultimo cum filio suo comedere & deinde mori volebat,

Prophetæ Eliæ esurienti & petenti impendit; & iuxta verbum Domini non defecit ei farina & oleum vsque dum annonæ caritas defineret, & Deus pluuiam daret 3. Reg. 17. 12.

41. Cap. 19. circ. princ. Aliquis ad ea verba, vnde ei solatium facere posset, adscripserat, subsistendi: sed illa vox interpretationis tantum est non textus. Adscripserat ille idem in margine ad proximè sequentia verba, Quo Legationis suæ mandata melius adimplere posset hæc verba; Et quia in hac Prouincia Cellam nullā habebat huic Legationi congruam: quod etiam ad textum non pertinet, & à me ommissum est. Solatium autem hic non tantum subsistendi, sed generaliter quoduis intelligi, facilè ex ipsis his verbis videas; Quo Legationis suæ mandata melius adimplere posset: quæ non tantum subsistendi locum, sed quoduis aliud subsidium significant. Atque ita supra cap. 11. in fin. duæ assignantur causæ, cur S. Ansgario ab imperatore Ludovico Cella Thurcholt data sit: prima propter barbarorum sæuitiam, vt refugij locum haberet: secunda propter paruitatem Dioceseos Hamburgensis, quæ ei sumtus necessarios suppeditare nequibat.

42. Cap. 19. in princ. Ludovicus Imperator. ille qui Bremensem Episcopatum S. Ansgario in solatium adiecit, dicitur Senior; cum in rubrica superius Iunior dictus, & reuerà patre suo Ludovico iunior esset. Quid hic sentiam?

sentiam? Puto eum esse atate iuniorum, utpote antecessoris sui patris Ludovici filium successorem: sed Senioreni dici honorificè, honoris titulo; ideo non dicitur, Senior Ludovicus, hoc enim stare non posset, sed Dominus & Senior noster, hoc est, noster Antecessor & Princeps.

43. Cap. 22. §. *Audite Insula*. Aliquis super me, meæ, & mei, scripserat te, tuæ, tui, respiciens sine dubio ad sequentia, in quibus ita est Sed te, pie Lector, Pronominis hæc variatio mouere non debet: prius enim; Dominus ab vtero vocauit me; B. Adalhardus de se dicit: posterius autem, Et posuit ostium quasi gladium, de S. Ansgario. Quod autem subiungitur; verbum hoc, *Audite, Insula* ad S. Ansgarium dictum esse; hoc verum est, sed ita, ut Beatus Adalhardus illud quidem ad S. Ansgarium dixerit, sed de se loquens, qui voluntatem Dei de his Insulis ei aperiat.

44. Cap. 23. §. *Aduenientes*. Illud, & qui cum eo erant, ego adieci, ob vocem, Aduenientes quam corrigere nolui; quia postea vidi & alios cum eo venisse, non ipsum fuisse solum.

45. Cap. 24. §. *Quare ergo*. Post illud, suscipiebant, aliquis scripserat hæc verba: Nam multæ interiarent insidiæ, & piratarum infestatione periculosum valdè nobis iter illud factum est, quæ nolui textui interserere, sed de eis hic potiùs monere.

46. Cap. 25. §. I. Post illud, quicumque vellet,

O 5

let,

let, aliquis interferendum censuit hoc; sine contentione: quod etiam moneo. Ibid. §. *Cui*. Post alterum, adiecit quidam, cum domo.

47. Cap. 27. §. *Cum iam*. Post, corde, aliquis adscripserat, expauescens: quod mihi videtur omitti posse, quomodo à primo scriptore omissum est. Ibid. §. *Ecce naues*. Post, delebunt, quidam adscripserat; Quæ ergo nobis erit spes? quod abundare iudico. Ibid. §. *Nobis*, Post, Danorum, quidam addiderat, præterito anno: quod mihi omitendum videtur, cum non constet, an eodem anno factum sit.

48. Cap. 30. §. *Studebat*. Aliquis hic adscripserat: ipse sibi in oculis suis; & videbatur quia taliter abstineret. de quo monere volui: ego textum retinui.

Nota Verbales in Vitam S. Rimberti.

49. Initio Prologi, transtuli illam Coniunctionem, &, ex loco ubi abundabat, inter vitam, & cum omni, ac transtuli eam ad, quæ officij, ubi desiderabatur.

50. Cap. 2. in fin. iam sequi incipiamus: id est, iam incipiamus facere aut scribere ut sequatur.

51. Cap. 11. Vbi nostrum exemplar habet, Luitbertus Mogoriensis Archi-Episcopus, Zachar. Lippeloo & Franc. Haræus in vit. SS. scripserunt, Luitbertus, 4.

Februarij.

Nota